Täysistunto

Torstai 28.5.2026 klo 16.00—19.27

2.1. Suullinen kysymys nuorten tulevaisuudenuskosta (Pinja Perholehto sd)
Suullinen kysymys SKT 90/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Pinja Perholehto sd:** Arvoisa herra puhemies! Nyt viikonloppuna, kun Suvivirsi soi todennäköisesti monilla puolilla Suomea, nuoret juhlivat valmistumistaan. Lämpimät onnittelut jo ennakkoon kaikille! Nuorilla on elämä edessä, ja heidän tulisi uskoa, että huominen on täynnä mahdollisuuksia, mutta yhä useampi nuori kokee tällä hetkellä toisin. Nuorten laskeva tulevaisuususko on yksi Suomen hälyttävimmistä tiedoista. Valtiovarainministeri Purra sanoi viikonloppuna, ettei veronmaksajien rahan tehtävä ole kustantaa unelmia, mutta juuri sitähän toimiva yhteiskunta tekee: luo mahdollisuuksia ja huolehtii, että nuorten ei ole pakko luopua omista unelmistaan siksi, että lähtökohdat tai aika ovat vaikeat. SDP puolusti nuoria jo lähes kolme vuotta sitten välikysymyksellä. Nyt tilanne on sitäkin heikompi, eikä ratkaisuksi riitä se, että ministerit sanovat, että kasvua on luvassa, valoa tulossa. Arvoisa pääministeri Orpo, miksi hallitus jatkaa nuorten tulevaisuususkoa heikentävää politiikkaa sen sijaan, että rakentaisitte vakaan arjen perusedellytyksiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin ensi viikonloppuna juhlitaan koulujen päättymistä ja Suvivirsi soi, ja antaa sen soida. [Timo Heinonen: Hyvä!]

Mutta mitä tulee nuorten tulevaisuudenuskoon, niin sitä varmasti koetellaan tällä hetkellä. Maailmassa sodat ja kriisit ja kotimaan pitkään jatkunut vaikea talouden tilanne luovat kyllä näköalattomuutta, ja meidän täytyy tehdä töitä sen eteen, että Suomen tulevaisuus on parempi, nuoret voivat uskoa siihen, että Suomessa on töitä ja tänne voi rakentaa omaa hyvää elämää. Mutta kyllä hallitus on tehnyt paljon. Nyt juuri eduskunnalle annettiin muun muassa esitys siitä, että ne nuoret, jotka eivät heti saa korkeakouluopiskelupaikkaa, voivat opiskella 30 opintopistettä ilmaiseksi avoimessa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. [Juho Eerola: Hyvä!] Tämä on aivan mahtava uusi uudistus, ja kun meillä on kymmeniätuhansia nuoria, jotka odottavat sitä ensimmäiseen opiskelupaikkaan pääsyä, tämä on todella hyvä. Samaan aikaan muistutan siitä, että olemme panostaneet paljon peruskoulun kuntoon laittamiseen eli siihen, että jokainen saisi hyvät eväät sille elämälle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

16.03 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri, tiedän, että tämä voi tulla hallitukselle yllätyksenä, mutta tunnelin päässä oleva valo ei maksa yhdenkään nuoren laskuja, eikä se auta rakentamaan nuorille työtä ja toimeentuloa. Te luettelette paljon keinoja, mutta nuorten tilanne on vakava, ja nämä eivät valitettavasti siihen riitä.

Hallitus ei ole kautensa aikana tehnyt yhtäkään toimea, joka sitouttaisi työnantajia palkkaamaan enemmän tai paremmin. Päinvastoin te olette helpottaneet nuorten ja muidenkin työntekijöiden irtisanomista. [Arto Satonen: Täh?] Nyt nähdään, että myös hallituksen työllistämisseteli jää auttamatta valitettavasti purkkapaikaksi. Se ei ole toiminut, eikä se riitä lähimainkaan ongelmien kokoon verraten.

Yksi konkreettinen lisäkeino olisi tukea yksinyrittäjiä ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa. [Sheikki Laakso: Näin tehdään!] Sen vuoksi SDP on esittänyt määräaikaista verohyvitystä ensimmäisen työntekijän rekrytointiin. Arvoisa työministeri Marttinen, voisitteko te tarttua tähän SDP:n konkreettiseen esitykseen, vai arvioitteko, että työllisyystilanne ei ole vielä niin heikko, että teillä on varaa jättää tarttumatta näihin konkreettisiin ehdotuksiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.05 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle erittäin tärkeän aiheen esille nostamisesta ja myös tästä tärkeästä kysymyksestä. Haluan nyt kuitenkin korjata sen verran teidän väitettä, että tämä hallitus, Orpon hallitus, on nimenomaan tehnyt työllisyyspolitiikassa toimenpiteitä, joilla halutaan taas vastaavasti avata ovi meidän nuorille työelämään.

Ensinnäkin laajasti ne työmarkkinauudistukset, mitä tämä hallitus on vienyt läpi: Se keskeisin tavoite on madaltaa yritysten kynnystä tarjota uutta työtä. No, ketkä hyötyvät siitä, että meillä syntyy uusia työpaikkoja yrityksiin? Meidän nuoret, joilla on vielä vähemmän työkokemusta kuin taas vastaavasti sitten kokeneemmilla työntekijöillä on.

Ja toisena asiana: Hallitus on budjetoinut yhteensä 50 miljoonaa euroa rahoitusta nuorten työllistymissetelin käyttöön. Se käyttö leviää koko ajan, ja vaikka te SDP:n edustajat vähättelette setelin vaikutuksia, niin teinä en kyllä vähättelisi ollenkaan sitä, että sadat ja sadat nuoret [Timo Harakka: Sadat!] ovat päässeet kiinni ensimmäiseen oman alan työpaikkaan. Ja rahat tulevat riittämään tuhansien nuorten palkkaamiseen, [Puhemies koputtaa] joten, kyllä, me jatkamme työtä meidän nuorten hyväksi. [Antti Kurvinen: Satoja vai tuhansia? — Johannes Koskinen: Vastaus kysymykseen!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

16.06 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuoria huolettaa ilmastokriisi, työelämän epävarmuus ja se, toteutuvatko omat unelmat kodista ja perheestä. Lähes puolet alle 25-vuotiaista nuorista on määräaikaisissa työsuhteissa. Hallitus tarjoaa vain lisää epävarmuutta, pätkätöitä ja ennätyksellistä työttömyyttä. Tsemppiviestit ja lip-

palakit eivät valitettavasti nyt riitä. Tulevaisuususko on yksi politiikan onnistumisen mittareista. Viimeisimpänä hallitus runnoi läpi pätkätyölain, joka vain lisää etenkin nuorten naisten epävarmuutta. Arvoisa työministeri Marttinen, rehellisesti arvioiden, lisääkö pätkätyö todella nuoren luottamusta ja tulevaisuususkoa? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.07 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Jos nyt ajatellaan, mitkä ovat niitä asioita, jotka nimenomaan luovat meidän nuorille sitä epätoivoa ja epävarmuutta omasta tulevaisuudestaan, niin eivätkö ne, että ei ole koulutuspaikkaa, ei ole paikkaa, missä opiskella tai ei ole työpaikkaa, ole juuri niitä keskeisimpiä kysymyksiä? [Vasemmalta: Kyllä!] Me haluamme, että meidän nuoret ovat joko koulussa tai töissä, ja sen takia kaikki meidän uudistukset tähtäävät juuri tämän asian viemiseen eteenpäin. Tästä SDP:n puheesta jäi sellainen mielikuva, että ikään kuin se vaihtoehto tälle määräaikaiselle työsuhteelle olisi aina se vakituinen työsuhde, [Timo Harakka: Niinhän te itse sanoitte aiemmin!] mutta näinhän asia ei ole. Usein määräaikaisen työsuhteen vaihtoehto voi olla työttömyys, ja monelle nuorelle myös se, että on päässyt kiinni työelämään sen määräaikaisen työsuhteen kautta, poluttaa heidät taas vastaavasti myös vakituiseen työsuhteeseen. Tämä on se keskeisin ajatus. Lainsäädäntö on rakennettu juuri niin, että näitä määräaikaisia työsuhteita käyttämällä voidaan saada meidän nuorille jalka oven väliin työelämään. [Puhemies koputtaa] Ja kyllä, me teemme oikeita asioita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.08 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valmistujaisviikonloppu, ylioppilasviikonloppu on aina aivan ihanaa aikaa — sääkin juhlii nuorta sukupolvea — ja se on paljon toivoa täynnä. Tietysti rehellistä on sanoa, että useimmilla nuorilla on kuitenkin mieli ja sydän toivoa täynnä, mutta ei riittävän monilla. Kyllähän tämä nuorisobarometrin tulos, että tämän hetken parikymppisten, teini-ikäisten sukupolvi kokee valtavasti pelkoa, huolta ja pessimismiä tulevaisuudesta, on aivan järkyttävä tulos, ja tämän salin pitää se ottaa huomioon.

Tärkein yksittäinen syy siihen, että nuoret kokevat toivottomuutta tulevaisuudesta, on jättimäinen nuorisotyöttömyys, jolleka Orpon hallitus ei ole tehnyt käytännössä juuri yhtään mitään tällä vaalikaudella. Meillä on 80 000 nuorta työttömänä, ja ehkä pysäyttävin selkeä luku on se, että joka viides alle 25-vuotias on tällä hetkellä työttömänä. Kesätyötä on äärettömän vaikea saada. Puuiloon oli hakemassa kesätyöntekijöitä niin paljon, että lääketieteelliseen tiedekuntaan on helpompi päästä tällä hetkellä. Nyt tarvitaan, arvoisa työministeri, akuutteja toimenpiteitä. Keskusta on ehdottanut takuutyömallia vastavalmistuneille nuorille: kunnat, hyvinvointialueet ja valtio [Puhemies koputtaa] tarjoaisivat työpaikan valmistuneille nuorille sillä rahalla, [Puhemies koputtaa] mitä työttömyyskorvauksia maksetaan. Sen työttömyyskorvauksen rahan voisi käyttää palkkaamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.09 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! Nyt ehkä täytyy sanoa edustajalle takaisin, että kyllä Kauhavan kaupunki voi täl-

läkin hetkellä — te taidatte istua siellä kaupunginvaltuustossa — [Antti Kurvinen: Kyllä!] päättää vaikka aivan heti tarjota vaikka 500 kesätyöpaikkaa ilman mitään, valtiovallan tai minun, hyväksyntää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tyhjä paperi! — Välihuutoja oikealta]

Samaan aikaan, kuten totesin jo aikaisemmin, maan hallitus on tehnyt laajasti eri toimenpiteitä, joilla nimenomaan meidän tavoitteenamme on madaltaa kynnystä yrityksissä tarjota lisää töitä meidän nuorille, [Antti Kurvinen: Entä nyt?] ja samaan aikaan jokaisessa Suomen kunnassa ja kaupungissa, kaikilla työllisyysalueilla, on otettu tämä nimenomaan nuorille suunnattu palkkaamisen tuki käyttöön. Juuri luin juttua eräästä maakuntalehdestä, jossa konditoria-alan yrityksen edustaja kertoi, että he palkkasivat nuoren vastavalmistuneen töihin, [Juho Eerola: Ne ovat niitä kakunleipojia!] ja ilman tätä seteliä — ilman tätä seteliä — nuoren palkkaaminen olisi ollut täysin mahdotonta. Joten, hyvät kansanedustajat, älkää vähätelkö niitä toimenpiteitä, mitä me teemme, jotta meidän nuoret saavat varmemman, paremman tulevaisuuden itselleen. [Krista Kiuru: Ei yhtään toimenpidettä! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Yksi työpaikka syntyi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.11 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjuminen on tärkeää. Kysyttäessä, mihin kolmeen asiaan Suomen tulisi keskittyä juuri nyt, tämä nousi lasten ja nuorten keskuudessa selvästi tärkeimmäksi. Tämä käy ilmi tänään julkaistusta kansliapäälliköiden virkapuheenvuorosta, jossa sivutaan myös nuorten tulevaisuususkoa tai tässä tapauksessa pikemminkin sen puutetta. Kun te hallituksessa olette tehneet tietoisia päätöksiä, joilla olette kasvattaneet ilmastopäästöjä, ja kun te hallituksessa olette vesittäneet omatkin luontolupauksenne muun muassa valtion vanhojen metsien suojelemisesta, niin miten, pääministeri Orpo, te arvioitte: oletteko todella vahvistaneet nuorten uskoa tulevaisuuteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.11 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristö- ja ilmastoministeri voi varmasti tästä jatkaa. Mutta se on ihan selvää, että isoa osaa nuorista ilmastonmuutos ja luontokato huolestuttavat erittäin paljon. Kyllä tälläkin saralla hallitus on toiminut, jatkaa sitä pitkän linjan ilmastopolitiikkaa, mitä Suomessa on tehty, ennen kaikkea me ollaan keskitytty päästöjen vähentämiseen. Valtion vanhojen metsien suojelu on etenemässä. Me ollaan jatkettu luonnonsuojeluohjelmia. Ennen kaikkea pitäisi kiinnittää huomiota siihen isoon strategiseen valintaan, että me halutaan tehdä Suomesta puhtaan energian suurvalta, päästä eroon fossiilisista polttoaineista, korvata ne puhtaalla suomalaisella energialla, ydinvoimalla, aurinkovoimalla, tuulivoimalla ja sitä kautta saada Suomi kohti hiilineutraaliutta. Tässä työssä me ollaan edetty erittäin hyvin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.12 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa hallitus, teidän pitäisi luoda luottamusta tulevaisuuteen nuorille siten, että he uskovat parempaan työllistymiseen. Uskoa ei luoda pelkillä höpötyksillä ja lippahattuposeerauksilla. [Juho Eerola: Siihen vaaditaan salonkikelpoisuutta!] Miten hallitus on luonut luottamusta esi-

merkiksi nuorten työllistämiseen? Hallitus on helpottanut työntekijöiden irtisanomista. Hallitus on lisännyt työntekijöiden epävarmuutta vakinaisista työsuhteista [Perussuomalaisten ryhmästä: Onko noloa?] helpottamalla määräaikaisten sopimusten tekoa. Ministerit ovat useissa työelämää koskevissa esityksissä ja puheenvuoroissa todenneet, että työntekijät ovat riski työnantajille. Äskettäin seurasin 17-vuotiaan tyttäreni ja hänen kaverinsa keskustelua. Heillä oli aito huoli siitä, jos töitä ei tulevaisuudessa olekaan.

Arvoisa työministeri, teidän työllisyyspolitiikkanne kärki siis on, että työntekijät ovat lähtökohtaisesti riski. Miten koette, että tämä teidän kärki vaikuttaa nuorten uskoon tulevaisuuteen ja työelämään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.13 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Niin, eiköhän kuitenkin siihen nuorten tulevaisuudenuskoon vaikuta kaikista eniten se, jos ei ole koulupaikkaa eikä työpaikkaa. Se sitä epäluottamusta luo, toivottomuutta siitä, miten tulevaisuus tulee rakentumaan, miten pääsee taas vastaavasti eteenpäin. Sen takia kaikki ne toimenpiteet, joita on tehty laajasti tämän hallituksen aikana ja joilla nimenomaan pyritään nyt edistämään sitä, että meidän nuoret saavat niitä työpaikkoja ja pääsevät töihin kiinni, ovat kaikista olennaisimpia. Haluan korostaa ja painottaa sitä, että hyvin, hyvin monet suomalaiset aloittavat työuransa juuri sieltä. Ne ensimmäiset työpaikat ovat monella määräaikaisia työsuhteita, ja tutkimustenkin mukaan monella se nimenomaan johtaa siihen vakituiseen työllistymiseen tämän jälkeen. [Arto Satonen: Kyllä, juuri näin!] Tämä on myös tutkittua tietoa kaikkiansa.

Me jatkamme vastaavasti tästä eteenpäin näiden toimien läpivientiä, ja tulemme vielä erikseen käynnistämään suurempien kaupunkien kanssa, joissa myös on suuri määrä työttömiä työnhakijoita tällä hetkellä, omat ohjelmat, jotta voimme jalkautua myös lähiöihin ja sinne, missä tilanne on tällä hetkellä Suomessa kaikista vaikein. Me viemme apua, tukea kaupungeille, [Puhemies koputtaa] kunnille sinne, missä sitä tukea myös eniten tarvitaan. [Eveliina Heinäluoma: Kolme vuotta sitä on odotettukin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.15 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, pääministeri Orpo, vetositte tällä viikolla oppositioon, että puhutaan yhdessä Suomi kasvuun. Kyllä me puhua voimme, mutta nyt kuitenkin ennen kaikkea odottaisin hallitukselta tekoja. Tuoreimmat työllisyysluvut ovat jälleen katastrofaalisen huonoja, työllisyysaste laskee edelleen ja on lähes kolme prosenttiyksikköä heikompi kuin teidän hallituksenne aloittaessa. Ei tämä tilannekuva nyt puhumalla miksikään muutu. Erityisesti suomalaisille nuorille ja pitkäaikaistyöttömille tarvitaan nyt töitä, ja keinoja on olemassa. Osa-aikaisen ja lyhytkestoisen työnkin pitäisi aina kannattaa, ja siksi suojaosat pitää palauttaa sosiaaliturvaan. Te, pääministeri Orpo, myös varmasti tiedätte, että suojaosien poistaminen oli virhe ja että suojaosat tullaan palauttamaan ennemmin tai myöhemmin. Eikö olisikin nyt fiksua aloittaa tämän virheen korjaaminen ja käynnistää valmistelu suojaosien palauttamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.16 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä jotenkin arvasin, että te nostatte esille tämän toiveen, että puhutaan talous kasvuun. Sillä minä viittaan tähän keskusteluilmapiiriin — kun kaikki on huonosti edelleenkin, niin kuin tässä teidän kysymyksenasettelussanne. Meillä on ongelmia ja meillä on haasteita, mutta meillä on samaan aikaan myöskin tapahtunut taloudessa käänne. Tämä ei ole minun mielipiteeni tai toiveeni, vaan se on täyttä totta. Teollisuustuotanto on ensimmäisen kerran ylittänyt vuoden 2008 tason. Kotimainen kulutus, joka on ilmeisesti yli puolet meidän taloudesta, on lähtenyt vihdoinkin kasvuun, siitä huolimatta, että Iranissa käydään sotaa. Meillä on hyvin tiedossa se, että ensin tarvitaan talouden käänne ja työllisyys lähtee kohenemaan perässä. Työ- ja elinkeinoministeriön viimeisen ennusteen ja arvion mukaan työttömyys lähtee laskuun kesän jälkeen. Se vaatii, että ensin saadaan talous kasvuun, ja nyt se on kasvussa.

Meidän tehtävämme olisi myöskin omilla puheillamme tukea tätä myönteistä kehitystä, mikä näkyy suomalaisissa yrityksissä tällä hetkellä. Sinne ne työpaikat syntyvät. Ei hallitus luo työpaikkoja, [Puhemies koputtaa] vaan menestyvät suomalaiset yritykset, ja nyt niillä näyttää menevän paremmin. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Hallitus voi palauttaa suojaosat! — Aino-Kaisa Pekonen: Ei sanaakaan suojaosista! — Perussuomalaisten ryhmästä: Eikö työpaikat ole parempi ratkaisu?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vikman, olkaa hyvä.

16.17 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevaisuususkoa ei myöskään lisää se, jos perinteitämme aletaan tulkita ongelmiksi ja kouluja pelotellaan luopumaan niistä. Valtioneuvoston alaisen tasa-arvolautakunnan ratkaisun myötä koulut ovat nyt sakkojen uhan pelossa alkaneet varoittaa koteja siitä, että kevätjuhlassa soi Suvivirsi. Suvivirsi kuuluun kevätjuhlaan. Perinteen siirtäminen ei saa olla vaaratiedotteen aihe. Suvivirsi on osa suomalaista kulttuuriperintöä, ja koulun tärkeä sivistyksellinen tehtävä on perinteemme siirtäminen tuleville sukupolville.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei Suvivirren laulaminen tee koulun kevätjuhlasta ja tunnustuksellista uskonnon harjoittamista. Opetushallitus ohjeistaa samoin. Siksi kysyn opetusministeriltä: annatteko selkeän viestin ja selkänojan Opetushallitukselle ja kouluille siinä, että kouluissa voidaan jatkossakin vaalia suomalaisia perinteitä ja laulaa Suvivirsi kevätjuhlassa ilman erillisiä vaaratiedotteita tai pelkoa [Puhemies koputtaa] sanktioista? [Timo Harakka: Näin paljon kokoomusta kiinnostaa nuorisotyöttömyys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.19 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Suvivirsi on osa suomalaista perinnettä, osa kulttuuriperintöä, oleellinen osa kevätjuhlia. Kun kevätjuhliin menee, niin minä luulen, että moni positiivisin mielin odottaa sitä, että saa kuulla, saa laulaa Suvivirren. Se on merkkipaalu koululaistenkin vuodessa, se kertoo siitä, että kesäloma alkaa. Ihan kuten edustaja totesi, se ei ole uskonnon harjoittamista. Se on perinteen tiedostamista, osallistumista siihen pitkään ketjuun kevätjuhlia, mitä meillä on Suomessa ollut tapana viettää. Toivon, että kevätvirsi, Suvivirsi, lauletaan kaikissa suomalaisissa kouluissa. Toivon, että se lauletaan ilolla ja ylpeydellä ja oma historia tuntien. [Sari Sarkomaa: Tarvitaanko vaaratiedotteita? — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

16.20 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulevaisuutta rakennetaan erityisesti nuorille ja lapsille. Siksi on erityisen huolestuttavaa, että alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on jo lähes 80 000. Pitkittynyt nuorisotyöttömyys jättää jäljen koko yhteiskuntaan, osaamiseen, hyvinvointiin ja tulevaisuudenuskoon. Ja juuri siksi talouspolitiikka ei voi olla pelkkiä leikkauksia. On kysymys siitä, millaista tulevaisuutta me rakennamme.

Lisäksi meillä on tässä maassa kymmeniätuhansia nuoria, jotka ovat teillä tietämättömillä. Nämä yhteiskuntamme ulkoreunalla olevat nuoret eivät ole töissä, koulutuksessa tai armeijassa. Heidän työllistymistään heikentää pitkittynyt työttömyys, alhainen koulutus ja vähäinen työhistoria. SDP haluaa pitää kaikki nuoret mukana. Miksi hallitus ei toimi näin? Säästettäisiin paitsi inhimillisesti myös taloudellisesti. Kuten tiedetään, yksi syrjäytynyt nuori maksaa tälle yhteiskunnalle yli miljoona euroa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.21 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin haluan kertoa, että hallitus haluaa pitää kaikki mukana. Tässä teidänkään kysymyksenasettelussa — no, ehkä se ei ollut tarkoituskaan — minä en yhtään keinoa kuullut. Hallitus tekee töitä jatkuvasti ja on tehnyt sen eteen, että meillä olisi talouden kasvua ja työpaikkoja, ja se on kaiken avain. Ilman niitä työpaikkoja ei ole myöskään työllisiä ihmisiä. [Antti Kurvinen: Keskustalla on keinoja! — Perussuomalaisten ryhmästä: Tyhjä paperi!]

Mutta me ollaan tehty myöskin asioita, joilla nuoret pääsevät opintoihin. Me ollaan lisätty aloituspaikkoja. Edelleenkin mainostan tätä opintoseteliä, koska niin moni nuori — jopa 20 000 nuorta voi jäädä vuosittain vaille sitä opiskelupaikkaa — voi kuitenkin käyttää sen ajan itsensä kehittämiseen, opiskella avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa. Eli me teemme ja me olemme tehneet paljon toimia, jotta syntyy työpaikkoja, mutta myöskin antaaksemme opiskelumahdollisuuksia meidän nuorille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.22 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suvivirsi soikoon peruskouluissa, valmistujat hakekoot todistuksia ammattikouluissa ja ammattikorkeakouluissa. On kuitenkin monia nuoria, jotka eivät voi sen takia hakea sitä todistusta — 3 500 nuorta — että kun eivät saaneet harjoittelupaikkaa, niin he eivät voineet valmistua. Keskusta haluaa takuun siitä, että kenenkään nuoren opinnot eivät viivästy sen takia, että ei saa harjoittelupaikkaa. Kysynkin hallitukselta: mitä te voisitte tehdä tälle asialle?

Toinen asia, minkä haluaisin nostaa, on se, että vaikka teillä on terapiatakuu olemassa, niin nuorten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluihin on itse asiassa vaikea päästä. Terapia tulee siellä seuraavilla asteilla, mutta monesti nuori tarvitsisi apua tässä ja nyt. Ja luulen, että se olisi paljon taloudellisempaa kuin päästää nuori [Puhemies koputtaa] synkkään masennuksen tilaan, jota monesti hallituskin [Puhemies koputtaa] puheillaan laiskuudesta ja muusta nostaa. Mitä voisitte tehdä tälle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Vasemmalta: Kukaan ei halua vastata!] — Tiede- ja kulttuuriministeri Talvitie, olkaa hyvä.

16.23 **Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten tulevaisuususko on todellakin tärkeä asia, ja minä ajattelen niin, että tämä sali jakaa kokonaisuudessaan sen saman näkymän, että me halutaan nuorille opiskelupaikkoja ja me halutaan nuorille työpaikkoja.

Harjoittelupaikat ovat olleet kiven alla. Osittain se johtuu myöskin siitä, että meillä on ollut 23—24 ennätyskorkeat valmistuneiden määrät, koska korona-aikana esimerkiksi sosiaali- ja terveyspuolelta ei pystynyt samalla tavalla valmistumaan, koska ei ollut niitä harjoittelupaikkoja. Me järjestimme ministeri Rydmanin kanssa muutama viikko sitten pyöreän pöydän keskustelun näistä harjoittelupaikoista, ja me kävimme läpi siellä hyviä käytänteitä. Me olemme myöskin haastaneet huomattavasti enemmän elinkeinoelämää ja yrityspuolta mukaan siihen, että harjoittelupaikkoja nyt meidän nuorille tarjottaisiin. Siellä on myöskin sellaisia rakenteellisia asioita, joita me käytiin läpi, ja niiden kanssa tehdään toimia, jotta paremmin pystytään sitten myöskin meidän nuorille tarjoamaan niitä harjoittelupaikkoja ja sitä kautta varmistamaan se valmistuminen ajoissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.25 **Pekka Aittakumpu ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulu on tärkeä osa nuorten elämää. Viime aikoina on uutisoitu merkittävistä epäonnistumisista suomalaisessa koulumaailmassa. Ensin kerrottiin, että Opetushallituksen kustantamissa islamin oppikirjoissa oli opetussuunnitelman vastaista sisältöä. [Krista Kiuru: Miten liittyy työllisyyteen?] Seuraavaksi paljastui, että pääkaupunkiseudulla jopa sadat muslimitaustaiset oppilaat ovat korvanneet koulun uskonnon opinnot moskeijoiden opetuksella ilman minkäänlaista valvontaa. Tämä haittaa maahanmuuttajien sopeutumista suomalaiseen kulttuuriin ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Perussuomalaiset ovat jo kauan varoittaneet tällaisesta kehityksestä, jossa Suvivirrestä sakotetaan ja monikulttuurinen myyräntyö jatkuu. Eihän tämä näin voi mennä. Suomalaisia perinteitä on vaalittava, kuten opetusministeri äsken hienosti kertoi. Lisäksi maahanmuuttajien on sopeuduttava Suomeen. Se on kaikkien etu. Kysynkin opetusministeriltä: mihin toimiin hallitus ryhtyy koulumaailman ongelmien korjaamiseksi, ja olisiko itse asiassa aika palauttaa koulutarkastajat takaisin? [Timo Harakka: Näin paljon perussuomalaisia kiinnostaa nuorison työttömyys! — Hälinää — Puhemies koputtaa] — Olipa ala-arvoinen kommentti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Olkaa hyvä, opetusministeri Adlercreutz.

16.26 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On totta, että Opetushallitus on huomannut, että sekä islamin oppikirjoissa että kreikkalaisortodoksisen uskonnon oppikirjoissa on ollut opetussuunnitelmaan nähden poikkeavuuksia. Ne eivät ole olleet ei-tunnustuksellisia, niin kuin opetussuunnitelma edellyttää. Se tietenkin tarkoittaa, että asia pitää korjata. Se ei ole hyväksyttävä asiantila. Uskonnonopetus on Suomessa jo vuosikymmenten ajan ollut ei-tunnustuksellista, ja se tarkoittaa tietenkin, että kaikkien opetussuunnitelmien pitää sitä noudattaa, niin kirjojen kuten myöskin käytäntöjen. Meillä on tilanne, jossa meillä on todella iso määrä, jopa 15 eri

katsomus- ja uskontoainetta meidän kouluissamme. Merkittävää osaa niistä opetetaan osittain myöskin koulun ulkopuolella, ja se tarkoittaa, että valvontaa on haastavaa tehdä, haastavaa suorittaa. Tiedetään, että erityisesti vähemmistöuskontojen osalta merkittävä osa opettajista ei ole muodollisesti päteviä, [Puhemies koputtaa] ja se luo riskin tietenkin sille, että opetussunnitelmaa ei aina voi seurata, ei aina tiedetä. Se on ehkä yksi peruste sille, [Puhemies koputtaa] että ehkä olisi syytä tätä kokonaisuutta tarkastella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Alametsä, olkaa hyvä.

16.27 **Alviina Alametsä vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vain 17 prosenttia nuorista suhtautuu optimistisesti maailman tulevaisuuteen, kertoo nuorisobarometri, ja nuorten elämänlaatu on heikentynyt aiemmasta. Lisäksi moni nuori kokee vaikeita mielenterveyden ongelmia, joihin terapiatakuu ei valitettavasti riitä, ja silti valtaosa nuorista, jotka päätyvät mielenterveyssyistä työkyvyttömyyseläkkeelle, ei ole saanut psykoterapiaa hoitomuotona. Tämä on erittäin vakava ongelmakohta, ja psykoterapian omavastuu on näille nuorille liian kallis. Siksi kysynkin sosiaali- ja terveysministeriltä: voisitteko tuoda esimerkiksi jokaiselle ysiluokkalaiselle koulupsykologikäynnin terveystarkastuksen yhteyteen, ja voisitteko myös parantaa pidemmän maksuttoman psykoterapian saatavuutta siten, että Kela voisi korvata esimerkiksi koko psykoterapiajakson? — Kiitos paljon. [Juho Eerola: Miksei Harakka nyt huuda nuorisotyöttömyydestä?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sosiaali- ja terveysministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.28 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin mielenterveyteen liittyvät haasteet erityisesti nuorilla ovat yksi aikamme potentiaalisesti hyvinkin kauaskantoisimmista ja vaarallisimmista terveydellisistä trendeistä, joihin on syytä kiinnittää aivan erityistä huomiota. Ja juuri näin tämä hallitus on tehnytkin siitä huolimatta, että taloudellinen tilanne on hyvin vaativa. Olemme priorisoineet mielenterveystyötä ja säätäneet sen terapiatakuun, josta aiemmat hallitukset vain puhuivat.

Se on ollut voimassa nyt vasta aika vähän aikaa, ja sen tulokset eivät vielä siksi näy erityisen konkreettisesti, mutta ne alustavat tiedot, mitä hyvinvointialueilta olemme saaneet, ovat itse asiassa aika rohkaisevia: aika hyvin on pystytty säädetyissä määräajoissa myöskin tarjoamaan takuun mukaista terapiaa silloin, kun se on asiakkaan näkökulmasta se, mitä tarvitaan. Tässä täytyy toki tietysti muistaa se, että monissa tapauksissa myöskin terveydenhuollon ammattilaiset toteavat, että juuri se terapia ei ole välttämättä aina kaikissa tapauksissa se optimaalisin tapa hoitaa asiaa, vaan on muitakin tapoja, ja silloin se ei sovellu [Puhemies koputtaa] tähän terapiatakuun piiriin. Mutta tässä on otettu merkittäviä askeleita parempaan suuntaan. [Aki Lindén: Siksi yleinen hoitotakuu oli erittäin hyvä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.30 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suvivirsi soikoon, kun kouluissa vietetään kevätjuhlia, [Oikealta: Kuulitteko, Harakka? — Perussuomalaisten ryhmästä: Näin paljon kiinnostaa nuorison työttömyys!] mutta moni ammattiin

valmistuva nuori valmistuu nyt poikkeuksellisen pimeän ja synkeän tulevaisuusnäkymän aikaan. Se johtuu tästä ennätystyöttömyydestä, joka koskettaa nuoria, ja se johtuu myös siitä epävarmuudesta työelämässä, jota te olette tietoisesti lainsäädännöllä luoneet. Nuoret haluavat töihin, eikä, arvoisa pääministeri, tätä voida puheella puhua paremmaksi. Se karu arki on nuorelle sitä todellisuutta, ja te vaikutatte olevan siitä täysin vieraantunut. [Arto Satonen: Voi hyvää päivää!] Kun esimerkiksi kahvilaketju Espresso House haki 50:tä kesätyöntekijää, se sai yli 10 000 hakemusta, tai metsäyhtiö UPM:lle haki yli 12 000 nuorta, Puuilolle 20 000 nuorta. [Välihuutoja oikealta] Nuoret eivät ole niitä nukkuvia naapureita, joiksi te olette suomalaisia työttömiä kuvanneet, vaan työhaluisia, ja nyt tarvitaan järeitä toimia tämän tilanteen korjaamiseksi. Teidän arvovalintanne tässä nyt tulevat kyseenalaisiksi. Voisitteko te perua tämän yhteisöveron alennuksen, [Puhemies koputtaa] joka maksaa lähes miljardin, ja edistää pienyrittäjien ensimmäisen työntekijän palkkaamista määräaikaisella verohelpotuksella, kuten SDP on esittänyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.31 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oli paljon kysymyksiä, ja ehkä valtiovarainministeri voi vastata osaltaan. — Edustaja Tuppurainen, en ole vieraantunut, emme ole vieraantuneet. Meillä on hyvin tarkka kuva siitä, missä Suomessa mennään niin työttömyysluvuissa kuin työllisyysluvuissa ja työttömyyden rakenteessa mutta myöskin niissä yksilöiden tarinoissa, ikävissä tarinoissa, jos ei sitä ensimmäistä työpaikkaa ole saanut. Tiedämme tämän todellakin, ja se tuntuu, ja se tuntuu pahalta. Siksi me jatkamme niitä toimia, joilla me saamme tämän maan talouden kasvuun ja näille nuorille niitä työpaikkoja ja niille nuorille, jotka haluavat opiskella, että he pääsevät opiskelemaan. Haluan kertoa sen, että tämä on tehtävissä. Meillä on nyt selkeät luvut siitä, että meidän taloutemme käänne on tapahtunut näistä vaikeista olosuhteista huolimatta, ja se on se toivo, että Suomessa on talouden kasvua ja työpaikkoja ja pärjääviä yrityksiä. Sinne ne nuoret pääsevät töihin. Mutta meidän pitää tällä hetkellä huolehtia heistä, niin että heillä on opiskelupaikka ja että he saavat palveluita ja apua työllistymiseen, ja me teemme aivan varmasti kaikkemme. [Tytti Tuppurainen: Mitenkä se yhteisövero? Ei tullut vastausta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.32 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Todellakin tuhannet nuoret valmistuvat tulevana viikonloppuna peruskoulusta, lukiosta, ammatillisesta koulusta ja myös korkeakoulusta Suvivirren soidessa. Lämpimät onnittelut heille kaikille.

Koulutus on perinteisesti taannut työtä ja toimeentuloa, mutta nyt ajat ovat olleet heikommat ja monet valitettavasti valmistuvat työttömäksi. Kun on jutellut nuorten kanssa, niin eivät he haaveile tai odota tulevaisuudelta mahdottomia: oma koti, perhe ja työpaikka, joka valitettavan monelta nyt puuttuu. Kyllä se tarkoittaa sitä, että meidän on yhdessä pystyttävä parempaan, jotta nuoret voivat luottaa tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo äsken peräänkuulutti tuossa keinoja. Keskusta on esittänyt nuorille vastavalmistuneille takuutyötä, joka rahoitettaisiin työmarkkinatuesta ja kuntien sakkomaksuista, mutta emme ole saaneet hallitukselta vastausta, kelpaako tämä

keskustan konkreettinen esitys, joten kysyn, pääministeri: kelpaako tämä keskustan esitys? [Antti Kurvinen: Nyt olisi niitä esityksiä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan vastauspuheenvuoron työministeri Marttiselle. Olkaa hyvä.

16.34 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Pidän ensinnäkin hyvänä, että myös opposition puolelta tuodaan esille näitä omia pohdintoja ja ehdotuksia. Olen kuullut niitä täältä salin vasemmasta laidasta hieman vähemmän tämän kyselytunnin aikana.

Maan hallitus panostaa voimakkaasti nuorisotyöttömyyden torjuntaan. Olemme budjetoineet jo 50 miljoonaa euroa rahoitusta nimenomaan siihen, että alle 30-vuotiaan, joka palkataan siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan, työnantajalle maksetaan puoleksi vuodeksi puolet nuoren palkkakustannuksesta. No, kuulostaako se pieneltä asialta? Ei siis todellakaan, vaan minun saamani viesti kentältä, kun kierrän paljon — olen käynyt nyt tässä kuukauden aikana muun muassa Kemissä, Joensuussa, Etelä-Suomen eri kunnissa ja kaupungeissa — on, että yrittäjät antavat erittäin paljon hyvää palautetta siitä, että maan hallitus panostaa juuri siihen, että sitä kynnystä palkata se nuori töihin ollaan vastaavasti alennettu. Vakuutan teille, hyvät kansanedustajat, että me jatkamme tätä työtä ympäri Suomea laajasti eri toimenpiteillä. Ja haluan sanoa meidän nuorille, että me haluamme, että heidän tulevaisuudenuskonsa [Puhemies koputtaa] tulee vahvistumaan tästä eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ingo, varsågod.

16.35 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meille RKP:ssä on itsestään selvää, että koulujen kevätjuhlissa tulisi voida laulaa Suvivirttä.

Värderade talman! För oss i SFP är det självklart att man på skolavslutningen får sjunga Den blomstertid nu kommer.

Skolornas sista vecka innan sommarlovet är alltid speciell. Utflykter och evenemang präglar skolornas vardag, men efter att betygen är utdelade går eleverna åt eget håll. En del ska på läger, andra ska ut till stugan, någon ska i simskolan. Äldre ungdomar kanske har sitt första sommarjobb, men vissa har inget program. Många familjer har utmaningar med sommarlovspusslet, och vi i SFP har lyft upp behovet av ett mångsidigt verksamhetsutbud under skolloven.

Arvoisa puhemies! Kaikki lapset ansaitsevat merkityksellisen vapaa-ajan. Siksi olemme RKP:ssä tyytyväisiä panostuksiin Suomen harrastamisen malliin ja kokeiluun kokonaiskoulupäivästä. On kuitenkin tärkeää, että myös koulujen loma-aikoina on tarjolla mielekästä tekemistä. Kysyn, arvoisa ministeri Poutala: mitä työtä ministeriössä tehdään, [Puhemies koputtaa] jotta lapset eivät kesälomien alussa jäisi yksin kotiin puhelimen kanssa vaan saisivat merkityksellistä tekemisestä yhdessä toisten nuorten kanssa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Poutala, olkaa hyvä.

16.36 **Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin tärkeästä kysymyksestä. Meillä on selvityksen mukaan selvinnyt, että nimenomaan kesäloma-aika on kaikkein eriyttävin vuodenaika meidän lasten ja nuorten keskuudessa. Osa lapsista ja nuorista pääsee viettämään aikaa mökeillä, käy huvipuistoissa ja viettää hauskaa kesää. Osa meidän nuorista valitettavasti pyörii samassa ympäristössä, eikä ole varaa oikeastaan lähteä minnekään.

Asia, mikä me ollaan tehty tänä kesänä, on se, että me ollaan tämmöinen liikunnan seuratukiuudistus tehty, ja tällä rahoitetaan nytten nimenomaan uudenlaista kesätoimintaa liikuntaseuroissa. Eli pyritään tarjoamaan matalan kynnyksen, erittäin matalan maksun tai jopa ilmaisia kesäharrastuksia lapsille ja nuorille. Samalla tämä velvoittaa seuroja palkkaamaan yhden nuoren sinne töihin, joko vetämään kerhoa tai sitten muuten kehittämään seuran toimintaa. Tätä kautta itse asiassa pystytään palkkaamaan tänä kesänä 1 250 nuorta näihin urheiluseuroihin ja samalla tarjotaan tätä matalan kynnyksen kesätoimintaa näille nuorille ja lapsille. Joten tässä on kyllä kaksi kärpästä yhdellä iskulla. [Puhemies koputtaa] Odotan erittäin paljon tuloksia kesän jälkeen. [Anne Kalmari: Todella hienoa! — Kokoomuksen ryhmästä: Väärin sammutettu!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.38 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luottamus on talouden tärkeintä valuuttaa, ja luottamuksen varassa myös nuorten tulevaisuususko joko nousee tai laskee. Maassa, jossa jo ennestään on viidenneksi eniten määräaikaisia työsopimuksia koko EU:ssa ja korkein työttömyys, on vaikea kuvitella, miksi määräaikaisten työsopimusten lisääminen jotenkin lisäisi luottamusta [Arto Satonen: Se lisääkin työpaikkoja!] tai olisi avain tällaisessa maassa työttömyyden nujertamiseksi. Myös luottamus siihen, että työelämässä toimeentulo on turvattu, on erityisen tärkeää, jotta ihmiset uskaltavat lähteä kuluttamaan, jotta niihin yrityksiin tulee asiakkaita ja jotta niihin syntyy työpaikkoja.

Pääministeri Orpo, tiedän, että olette herkällä korvalla kuunnelleet Elinkeinoelämän keskusliittoa tämän hallituskauden aikana ja toteuttaneet aika monta heidän toiveistaan ja hiukan enemmänkin. Nyt he esittävät, että leikataan ylityö- ja sunnuntaikorvauksista, jotka ovat erittäin tärkeitä monille palvelualojen työntekijöille. Voitaisiinko yhdessä sopia, että tällaiset puheet [Puhemies koputtaa] ja ehdotukset kuopataan, jotta työntekijöiden luottamus tulevaisuuteen paranee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.39 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tulisi mieleenkään. [Antti Lindtman: Hyvä!] Suomessa pitää enemmänkin miettiä, miten meillä on talouden kasvua ja varaa maksaa parempia palkkoja, miten edelleenkin voidaan keventää ansiotulojen verotusta, [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä — Puhemies koputtaa] jotta ihmiset tulevat toimeen omalla palkallaan, jotta kannattaa tehdä töitä, ottaa vastuuta, kehittää itseään, yrittää, ottaa yrittämisen riskiä. Ei me voida... Esimerkiksi nämä ylityökorvaukset ovat niin oleellinen osa satojentuhansien suomalaisten tulonmuodostusta. Ei se ole se paikka, mistä tässä nyt lähdetään leikkaamaan, enkä sellaista lähtisi esittä-

mään. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Hyvä! — Ben Zyskowicz: Ei yhdenvertaisuuslautakunta hyväksyisi sitä, sehän olisi syrjintää, sehän perustuu kristinuskoon!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.40 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsuus ja nuoruus eivät ole kaikille helppoa aikaa, ja silloin on kyllä tulevaisuudenusko kovilla ihan kaikilla siinä tilanteessa olevilla. Entisenä opettajana tiedän, että perheneuvolat ovat tehneet todella tärkeää työtä perheitten parissa vuosikymmenien ajan, ja siksi täytyy kyllä ihmetellä näitä hallituksen suunnitelmia, että perheneuvolat eivät olisi enää lakisääteistä toimintaa mutta hyvinvointialueet voisivat halutessaan järjestää tätä. Siksi kysynkin vastuuministeriltä: Miksi te arvelette, että hyvinvointialueet järjestäisivät perheneuvolatoimintaa, jos heillä ei ole enää rahoitusta siihen? Ja eikö teitä huoleta ollenkaan, että lastensuojelun kustannukset nousevat nykyisestä puolestatoista miljardista, kun ongelmat tulevat takuulla pahenemaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sosiaali- ja terveysministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.41 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin tärkeää, että nostitte tämän kyselytunnilla esille, jotta pääsen korjaamaan kaikkia väärinkäsityksiänne.

Ensinnäkään perheneuvolat eivät ole tälläkään hetkellä lakisääteisiä. Ja suurelle yleisölle, kun puhutaan perheneuvoloista, taitaa olla epäselvää se, että perheneuvolat siis eivät ole näitä lapsi- ja äitiysneuvolapalveluita, jotka ovat kaikille tutuimpia, vaan nyt puhutaan nimenomaisesti sitten jo vähän vanhempien lapsien ja perheiden myöhemmästä neuvontavaiheesta. Nyt ollaan siis luomassa [Vasemmistoliiton ryhmästä: Säästämässä!] yhteistä laajempaa lapsi- ja perhepalvelua, jossa hyvinvointialueille tarjotaan myöskin laajemmat mahdollisuudet katsoa paikallisesti, miten se on fiksuinta toteuttaa. Se on edelleenkin mahdollista toteuttaa tällaisena perheneuvolakonseptina, mutta se voidaan toteuttaa myös jonain muuna, vastaavanlaisena palveluna.

Nyt olennaista onkin se, että tällä hetkellä järjestelmä on erittäin järjestelmäkeskeinen ja asiakkaat joutuvat pahimmillaan jonottamaan yhtäaikaisesti useaan eri palveluun, [Hanna-Leena Mattila: Mutta tuleeko rahaa? — Oikealta: Kysy Harakalta! — Oikealta: Paljon teillä oli siihen vaihtoehtobudjetissa?] kun taas vastaisuudessa nämä tulevat olemaan asiakaskohtaisesti räätälöityjä palveluita, ja kaiken lisäksi näin toimimalla pystymme myös säästämään rahaa. [Vasemmalta: Mutta te viette ne rahat! — Puhemies koputtaa] Asiakasläheisempiä palveluita veronmaksajalle edullisemmalla tavalla — erittäin kannattava uudistus. [Krista Kiuru: Asiakkaat siirretään pois oikeuksien piiristä niin että säästöä tulee, siitähän on kysymys! — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

16.42 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten tulevaisuususkon kannalta on oleellista, että meillä jatkossakin on yhteiskunta, jossa on hyvä tehdä

työtä, yrittää ja perustaa perheitä, ja juuri siihen hallituksen lukuisat taloustoimet ovat tähdänneet.

Täällä useiden puolueiden edustajat ovat nostaneet esiin tämän kiistan Suvivirrestä ja vakuuttaneet, että Suvivirsi soikoon edelleenkin. Myös opetusministeri hyvin selkeästi linjasi, että yksittäinen virsi ei tee päätösjuhlasta uskonnollista, niin kuin myös perustuslakivaliokunta on useaan kertaan sen todennut. Mutta kun nyt kuitenkin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta [Perussuomalaisten ryhmästä: Yhdentekeväisyys!] on uhkasakkojen ja hyvitysmaksujen määräyksin vaatinut näitä erillisiä varoituksia Suvivirrestä, niin kysyn teiltä, opetusministeri: miten suhtaudutte siihen ehdotukseen, mitä perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja ehdotti, että ihan perusopetuslakiin [Puhemies koputtaa] linjattaisiin tästä asiasta? [Ben Zyskowicz: Ja lakkautetaan se lautakunta myös, ihan turhake!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.43 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Nyt en ole lukenut tätä päätöstä. En tiedä niiden perusteluja. Itse asiassa vaihdoin muutaman sanan perustuslakivaliokunnan puheenjohtajan kanssa toki asiasta.

Tilanteessa, jossa minun mielestäni ei ole minkäänlaista syytä ajatella, että se, että lauletaan virsi, olisi uskonnon harjoittamista, minun on vaikea ymmärtää myöskään tätä varoitusajatusta siinä. Perustuslakivaliokunta toki on linjannut, että se ei ole uskonnon harjoittamista. [Keskustan ryhmästä: Kaks kertaa! — Anne Kalmari: On Opetushallituskin kaksi kertaa!] Joo, ja Opetushallitus on todennut saman. — Mutta yhtä kaikki, sikäli kun ohjeistuksessa on jotain parantamisen varaa, sikäli kun tässä on jotain epäselvää, niin tietenkin kaikkia kiviä on syytä kääntää. Aloitetaan perkaamalla, katsomalla läpi Opetushallituksen ohjeistuksia, jos siinä olisi jotain parantamisen varaa. Mutta kyllä minä ajattelen, että koko yhteiskunnalle olisi eduksi, jos me ei ajateltaisi näitä niin siilottaen, vaan ymmärrettäisiin, että uskonto, kulttuuri ja historia lomittuvat toisiinsa. Niissä on [Puhemies koputtaa] paljon yhtymäpintoja, ja ajattelen, että kokonaisvaltainen ymmärrys näistä rikastuttaa meitä kaikkia. [Ben Zyskowicz: Asia on epäselvä vain sille lautakunnalle, ei kenellekään muulle! Kielletään Suomen lippukin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

16.45 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onnittelut ammattiin valmistuville ja uusille ylioppilaille. — Nuorisotyöttömyyden lisäksi minua huolestuttaa toisen asteen koulutuksen eriarvoistuminen. Äitinä olen seurannut hyvin läheltä amisleikkauksia. Seurasin, kuinka amiksen henkilökuntaa irtisanottiin ja koulupäivät olivat vajaita, kun opetusta oli karsittu. Tämäkin heikentää nuorten tulevaisuususkoa, ja se aiheuttaa epätasa-arvoa oppivelvollisten, lukiolaisten ja amislaisten, välillä.

Lukiolaisten Liitto puolestaan vaati tänään, että valtio estää lukioiden hallitsemattoman lakkautuskierteen ja laatisi vision lukiokoulutuksen järjestämisestä 2030-luvulla. Itsekin olen tällä viikolla julkaissut oman pohdintani siitä, mitä tapahtuu toisen asteen koulutukselle 2030-luvulla, kun nuorisoikäluokat pienenevät syntyvyyden vähentymisen seurauksena. Kysynkin opetusministeriltä: pitäisikö meidän katsoa toisen asteen koulutusta kokonaisuutena ja tuoda tulevaisuudessa lukiot ja amikset samoille yhteisille kampuksille, madaltaa raja-aitoja ja nostaa nuorten koulutustasoa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.46 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kyllä minä sinänsä ajattelen, että tämä nykyinen malli rakenteena palvelee meitä varsin hyvin, mutta on totta, että meillä on demografisia haasteita. Julkaisimme juuri työryhmän raportin, jossa käytiin läpi myöskin lukion, ammatillisen koulutuksen haasteita tästä näkökulmasta, miten se vaatii enemmän yhteistyötä tulevaisuudessa, miten pitää toimia paremmin kuntarajojen yli ja niin edelleen.

Mutta haluan ammatillisesta koulutuksesta sanoa sen verran, että kyllä sitä on määrätietoisesti kehitetty tämän kauden aikana. Ollaan vahvistettu oppimisen tukea ammatillisessa koulutuksessa, ja kun äsken päästiin loppuun tämän toiminnanohjauskokeilun keskustelukierroksen kanssa — käytiin läpi kaikki ne 40 toimijaa, jotka siihen osallistuvat ja jotka kattavat itse asiassa 70 prosenttia ammatillisen koulutuksen oppilaista — niin se oli äärimmäisen positiivinen kokemus. He todellakin haluavat tarmolla lähteä sitä kehittämään. Odotukset ovat suuret. Joka ikinen oli liikkeellä sillä mielialalla, että tämä uudistus on äärimmäisen hyvä, että se parantaa oppimistuloksia, se parantaa työllistymistä, se parantaa yhteistyötä yrityselämän kanssa. Kyllä minä ajattelen, [Puhemies koputtaa] että jo tämä kokeilu lupaa todella hyvää koko ammatillisen opetuksen kentälle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

16.48 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Pääministeri näkee valonpilkahduksia taloudessa. Niitä pilkahduksia on näkynyt kaksi vuotta jo — tätä hallitusta voisi kutsua valonpilkahdushallitukseksi. [Naurua]

Nuorisotyöttömyys kuitenkin vaatii tulevaisuudenuskoa ja sitä, että talous lähtee käyntiin. Ennen kuin me saadaan talouskasvua, me ei saada nuorisotyöttömyyttä taltutettua. Se on ihan selvä. Työllisyysseteli on hyvä asia, mutta kun 1 500 euroa joutuu yritys maksamaan ja kouluttamaan sen työntekijän, niin se on tosi iso ongelma sille yritykselle palkata se nuori sinne töihin. Kysyisinkin ministeri Marttiselta: kuinka monta tämmöistä seteliä on tähän päivään mennessä annettu? Saksan malli on semmoinen, että koulutuksen yhteyteen kuuluu työharjoittelu. Siellä 50 prosenttia nuorista koululaisista pääsee töihin kiinni. [Puhemies koputtaa] Eikö tämä olisi parempi ratkaisu kuin tämä seteleillä pulaaminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.49 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! Tällä hetkellä seteleitä on myönnetty jo satoja. En pysty sanomaan teille aivan tarkkaa määrää, koska meillä on yli 40 työllisyysaluetta, jotka tekevät näitä. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] — Nyt voidaan pysähtyä tähän kysymykseen, koska olen hämmästellyt koko kyselytunnin sitä, että SDP:n kansanedustajat naureskelevat sille, että maan hallitus panostaa nuorisotyöttömyyden torjuntaan. Toteatte ja naureskelette täällä, että satoja on myönnetty. [Timo Harakka: 80 000 työtöntä!] — Satoja on myönnetty, ja seteli tulee riittämään tuhansille nuorille, kun aikaa menee eteenpäin ja se tietoisuus vastaavasti leviää. Ja kyllä, me teemme työtä sen puolesta, että mahdollisimman laajasti meidän yritykset tietävät sen, että tämä uusi tukimuoto on käytettävissä.

Edustaja Harkimo otti hyvin esille myös tämän Saksan mallin. Pidän sitä erittäin myönteisenä. Tiedän, että näitä erilaisia malleja on jo käytössä, mutta voisimme jatkaa tästä vaikka kahvikupin ääressä ja pohtia sitä, [Harry Harkimo: Niitä on tarjottu niin monta kertaa, etkä koskaan tule! — Naurua] miten Suomessa voitaisiin entistä enemmän löytää näitä käytännönläheisiä malleja, [Puhemies koputtaa] joissa koulutusta, työharjoittelua ja osaamisen kehittämistä voidaan vielä entistä vahvemmin yhdistää toisiinsa ja kehittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Hamari, olkaa hyvä.

16.51 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tässä puhuneet muun muassa terapiasta ja työttömyydestä, mutta yksi asia, mitä ei vielä olla tällä kyselytunnilla käsitelty, on kuntouttava työtoiminta. Siitä on uutisoitu myöskin tällä viikolla, ja Suomessahan liian moni nuori joutuu todellakin odottamaan kuukausia apua mielenterveysongelmiinsa. Eli meillä on kaksi ongelmaa: ei ole työpaikkoja, mutta ei aina ole myöskään työkykyä. Hallitus on vienyt nyt sitten myöskin näitä keinoja auttaa nuoria takaisin työelämään, joten olisin kysynyt: olisiko hallituksen nyt aika tehdä nuorten nopeasta kuntoutuksesta ja työkyvyn tukemisesta todellinen kärkihanke? Juuri sillä voitaisiin vahvistaa sekä työllisyyttä että nuorten tulevaisuususkoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.51 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos tästä, että nostetaan esiin myöskin kuntoutus ja työkyky ja se, mitä me tietysti haluamme, että meidän nuoret sukupolvet, jotka nyt valmistuvat ammattiin ja aloittavat työuraansa, paitsi saavat oven auki työelämään myöskin ovat työkykyisiä läpi työuran. Tämän takia esimerkiksi tämä lasten ja nuorten terapiatakuu on tärkeä, että pidetään mielenterveydestä huolta, koska sen ongelmat tällä hetkellä yleistyvät esimerkiksi työkyvyttömyyden aiheuttajina ja syinä.

Kuntoutus on äärimmäisen tärkeä asia, ja kuntouttava työtoiminta on yksi palvelumuoto, jolla on pystytty auttamaan erityisesti pitkäaikaistyöttömiä, [Timo Harakka: Joka lakkautetaan!] joilla on myöskin työkyvyn haasteita, terveydellisiä haasteita, päihdeongelmaa, mielenterveysongelmaa tai muita työllistymistä rajoittavia ja haittaavia tekijöitä siellä taustalla. [Vasemmalta: Miksi se lakkautetaan?] Eli ihminen täytyy kohdata kokonaisuudessaan ja kokonaisvaltaisesti. [Timo Harakka: Miksi se lakkautetaan?] Hallituksella on siitä syystä käynnissä nyt — koska kuntouttavassa työtoiminnassa on huomattavasti kehitettävää, se ei palveluna ole ollut riittävän vaikuttavaa — se, että me pyrimme tuomaan sen lähemmäs... [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Juuri sanoitte, että se on vaikuttavaa! — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Me pyrimme tuomaan uuden mallin, joka tulee lähemmäs niitä kuntien työllisyyspalveluja, joka on lähempänä työelämää ja joka joustaa paremmin. Eli tässä muodossaan, [Puhemies koputtaa] missä se on nyt, se ei tule jatkumaan, mutta on hyvät perusteet kehittää sitä eteenpäin, tiiviimmin osana polkua työelämään.

Kysymyksen käsittely päättyi.